

SUOMEN ASIANAJAJAT
FINLANDS ADVOKATER

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKEVAN UUDISTUKSEN VOIMAANPANOSTA SEKÄ OIKEUDENKÄYMISKAAREN JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

HE 99/2026 vp

Pääsihteeri Niko Jakobsson, Suomen Asianajajat
2.6.2026

SUOMEN ASIANAJAJAT
FINLANDS ADVOKATER

Eduskunnan lakivaliokunta
lav@eduskunta.fi

Dnro K2026-24
1.6.2026

Lausuntopyyntönnö: [HE 99/2026 vp](#)

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKEVAN UUDISTUKSEN VOIMAANPANOSTA SEKÄ OIKEUDENKÄYMISKAAREN JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaannpanoa koskien.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia.

VOIMAANTULO

Suomen Asianajajat toteaa, että voimaantulo tulee toteuttaa siten, että videotallentamiseen tarvittavat tietojärjestelmä ja kaikki tekniset ratkaisut ovat valmiit, mutta myös henkilöstön kouluttamisesta on huolehdittu.

Nämä edellytykset näyttäisivät täyttyvän 1.10.2026 mennessä. Tuomioistuinvirasto on tehnyt myös yhteistyötä muiden sidosryhmien kanssa (mm. asianajajat ja syyttäjät) järjestelmän käyttöönottamiseksi.

Suomen Asianajajat pitää perusteltuna, että oikeudenkäyntimenettelyä koskevia säännöksiä sovellettaisiin kaikissa käräjäoikeuksissa vireillä olevissa ja vireille tulevista asioista heti lakien voimaantulon jälkeen lukuun ottamatta asioita, joissa on jo aloitettu pääkäsittely.

6.5 Voimaanpantavien lakien muuttaminen

Suomen Asianajajat ehdottivat lausunnossaan voimaanpantavien lakien muuttamista. Ehdotetut muutokset koskevat tallenteiden luovuttamista oikeudenkäyntiavustajille, oikeudenkäyntiavustajien turvatarkastuksia ja videotallenteiden säilytysaikaa.

Ehdotusta ei jatkovalmistelussa ole muutettu. Kysymys on tältä osin vain eduskunnan hyväksymän uudistuksen voimaansaattamisesta. Eduskunta on lakivaliokunnan mietinnön mukaisesti ja osaksi hallituksen esityksestä poiketen harkinnut hyväksi ratkaista mainitut kysymykset toisin kuin lausunnossa on ehdotettu. Voimaanpantavat lait eivät johda asianosaisten epätasavertaiseen kohteluun, koska syyttäjillä ei ole parempaa pääsyä katsomaan tallenteita (HE 133/2021 vp s. 85). Tallenteiden pidempi säilytysaika olisi tarpeetonta ja edellyttäisi mittavaa lisärahoitusta. Turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain 1 §:n ja 5 §:n muuttamisesta annettu laki 101/2022 on tullut voimaan jo 1.3.2025.

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

- Esitykseen on jäänyt keskeisiä oikeuden saatavuuteen (*access to justice*) liittyviä ongelmia tehokkaiden oikeussuojakeinojen (*right to an effective remedy*) ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin (*fair trial*) näkökulmasta, koska jo hyväksytyt, mutta ei vielä voimaan saatetut, lainsäädäntömuutokset oikeudenkäyntiavustajien pääsyn tallenteisiin, altistavat oikeudenkäyntiavustajat tarpeettomille turvatarkastuksille ja siten vaarantavat asianajosalaisuuden sekä estävät jokaisen oikeuden päästä oikeuksiinsa esimerkiksi ylimääräisellä muutoksenhaulla tai eräillä rikosoikeudellisilla keinoilla. Nämä suojakeinot tulevat arvioitavaksi viiveellä vasta oikeudenkäynnin päätyttyä ja tuomion tullessa lainvoimaiseksi.

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

- Vaikka lait 96/2022–101/2022 ovat tasavallan presidentin vahvistamia, niiden voimaantulosta on nyt lausuttavana olevan lainsäädäntömuutosten muodossa esitetyllä tavalla tarkoitus säätää erikseen laeilla.
- Suomen Asianajajat esittää, että **voimaanpanolain yhteydessä tehdään välttämättömiä täsmennyksiä ja korjauksia käsillä olevaan suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista koskevaan lainsäädäntöön** ja nämä muutokset käsiteltäisiin voimaanpanolaista annettavan hallituksen esityksen yhteydessä, jotta ne voitaisiin saattaa voimaan yhdessä videotodistelu-uudistuksen yhteydessä.

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

- Julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 13 §:n 2 momentissa (muutettuna L:lla 98/2022) säädetään, että käräjäoikeudessa tehdystä *kuva- ja äänitallenteesta* voidaan antaa tieto vain luovuttamalla tallenne tuomioistuimessa nähtäväksi, mutta *äänitallenteesta* voidaan kuitenkin antaa tieto viranomaisten julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n mukaan sitä pyytävälle. Lainsäädäntö ei erittele, onko pyytäjä prosessissa mukana oleva asianosainen tai tämän oikeudellinen avustaja.
- Kuvatallennetta koskevat rajoitteet tarkoittavat käytännössä, että **oikeudenkäyntiavustajat ei voi saada videota katseltavakseen kuin tuomioistuimessa**. Jäljempänä esitetty ja voimaan saatettu muu lainsäädäntö huomioiden oikeudenkäyntiavustaja voi käydä katsomassa tallennetta **vain ruutupaperin ja kynän kanssa**.

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

- Oikeudenkäyntiavustajien **pääsy tallenteisiin on välttämätöntä asian asianmukaiseksi käsittelemiseksi oikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä.** Videoiden katselu tuomioistuimissa avustajien toimesta aiheuttaisi tarpeettomia ja ylimääräisiä sekä täysin ennakoimattomia kustannuksia ainakin osassa hovioikeuteen siirtyvissä oikeudenkäyntiasioissa maksavana osapuolena oleville, ja paisuttaa näin ollen entisestään oikeudenkäntikuluriskiä myös vastapuolien näkökulmasta.
- Lisäksi laajoissa oikeudenkäynneissä syntyvää materiaalia on käytännössä mahdoton käydä katsomassa tuomioistuimen tiloissa ottaen huomioon käsiteltävien asioiden ja osapuolten määrät.
- Koska **oikeudenkäyntiavustajia velvoittaa asianajosalaisuus, se estää tehokkaasti videotallenteiden luovuttamisen oikeudenkäyntiavustajalta eteenpäin**, koska kysymyksessä on nimenomaisesti asianajosalaisuutena salassa pidettävä oikeudenkäyntiavustajan tehtävässä saatu tieto. Salassapitovelvollisuutta ei ole myöskään ajallisesti rajoitettu.

2.6.2026

9

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

- Oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n mukaisilla oikeudenkäyntiavustajilla on asianajosalaisuus huomioiden oikeus kulkea tuomioistuihin turvatarkastuksen läpi ilman turvatarkastusta.
- Vaikka oikeudenkäyntiavustajien kulkeminen turvatarkastusten ohi on toiminut kiitettävästi, **nyt säädetyn videotodistelulainsäädännön yhteydessä oikeudenkäyntiasiamiesten osalta turvatarkastusmenettelyä tiukennettiin edellyttämällä myös heidän osaltaan turvatarkastusta ja kuvan tallentamiseen soveltuvien välineiden poisottoa kuva- ja äänitallenteen katsomisen ajaksi** (turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain 1121/1999 5 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on laissa 101/2022). Suomen Asianajajat toteaa, että tämä ei ole miltään osin hyväksyttävää ja rikkoo oikeudenkäyntiavustajan asiakkaan perusoikeuksia.
- Oikeudenkäyntiavustajilla tulee olla mahdollisuus tarkastella tarvittaessa videoita tuomioistuimen tiloissa tehokkaasti muistiinpanoja moderneilla välineillä tehden.

2.6.2026

10

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

- Oikeudenkäymiskaaren 22 luvun 10 §:ssä (muutettuna L:lla 96/2022) säädetään, että kuva- ja äänitallenne säilytetään 30 päivää siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.
- Lainkohtaa muutettiin eduskunnan lakivaliokunnassa (LaVM 16/2021 vp), ja muutosta perusteltiin pyrkimyksellä suojella kuva- ja äänitallenteella esiintyvien henkilöiden yksityisyyttä, ja että tallenteen lyhyt säilytysaika vähentää sen väärinkäyttöön liittyviä riskejä. Lakivaliokunta on myös aiemmin pitänyt aiheellisena huolta tällaisten tallenteiden väärinkäytöstä (LaVM 24/2006 vp, s. 6).
- Suomen Asianajajat katsoo, että säilytysaika on tarpeettoman lyhyt. Tallenteisiin voidaan joutua palaamaan tuomion purkua koskevassa asiassa tai tarpeella arvioida jälkikäteen todistajan uskottavuutta sekä käynnistää tähän liittyviä oikeudellisia toimenpiteitä (esim. perätön lausuma tuomioistuimessa, RL 15:1, 15:3 ja 15:4, tai todistusaineiston vääristeleminen, RL 15:7–8).
- **Tallennusaikaa tulee pidentää nykyisestä 30 päivästä kahteen vuoteen.**

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

Esitys lainsäädännön muuttamiseksi lainkohdittain

Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 22 luvun 10 § laissa 96/2022, seuraavasti:

22 luku Käräjäoikeuden pöytäkirja ja todistelun taltiointi

10 §

Kuva- ja äänitallenne*ta* säilytetään *kaksi vuotta* siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 13 § (laissa 98/2022) seuraavasti:

13 § Asiakirjan antamistavat

Oikeudenkäyntiasiakirjan antamistavoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä.

Käräjäoikeudessa tehdystä kuva- ja äänitallenteesta voidaan antaa tieto vain luovuttamalla tallenne tuomioistuimessa nähtäväksi. Käräjäoikeudessa tehdyn kuva- ja äänitallenteen äänestä voidaan kuitenkin antaa tieto noudattaen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ää. *Tästä poiketen kuva- ja äänitallenne voidaan kuitenkin luovuttaa oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle oikeudenkäyntiasiamiehelle samaa säännöstä noudattaen.*

Muusta kuin 2 momentissa tarkoitetusta kuva- ja äänitallenteesta voidaan antaa tieto vain luovuttamalla tallenne tuomioistuimessa nähtäväksi, jos tallenteen sisältö huomioon ottaen on syytä olettaa, että tiedon antaminen muulla tavoin voisi johtaa tallenteessa esiintyvien henkilöiden yksityisyyden suojan loukkaamiseen.

2.6.2026

ESITYS OIKEUDENKÄYMISKAAREN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKIEN

Laki turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain muuttamiseksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain (1121/1999) 5 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

5 § Turvatarkastustoimenpiteet

--

Turvatarkastusoikeus ja 3 momentin tarkastus- ja poisotto-oikeus ei koske oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeudenkäyntiasiamiestä. Oikeudenkäyntiasiamiehen tulee pyydettyessä todistaa oikeutensa toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä.

2.6.2026

14

1 9 1 9

SUOMEN ASIANAJAJAT
FINLANDS ADVOKATER